

Faktaark Naturlige Skolesekken

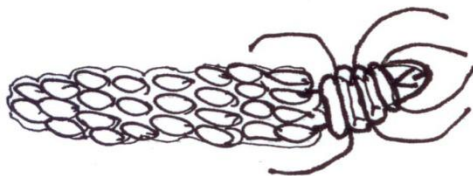
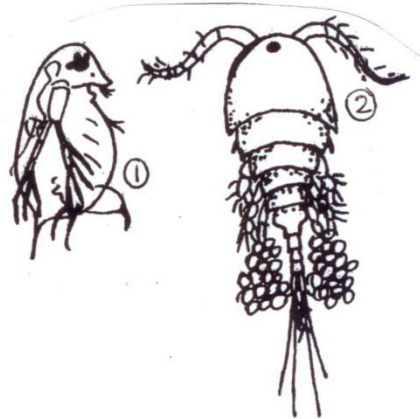
Vanlige smådyr i ferskvann

Norges
Naturvernforbund
Friends of the Earth Norway

VANLIGE DYR I FERSKVANN

De dyra vi ble mest glad i da vi nylig arbeidet med emnet, var ^①dafnier og ^②hoppekreps. De er ca 1 mm store, og en kan se dem svømme opp og ned i vannet. Noen ganger sitter de på planter og spiser. Spesielt morsom er det å legge merke til hvor fort de formerer seg. Gjennom ei vanlig lupe kan en se dem ekstra godt. De lever for det meste av alger i vannet og er viktig mat for de andre dyra i akvariet.

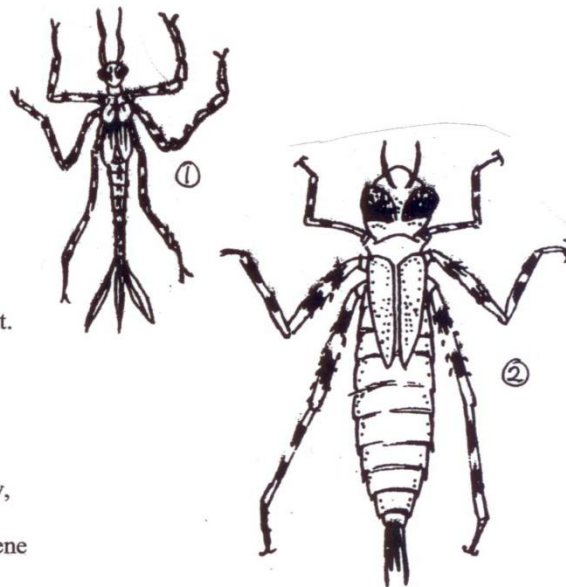
Vårfluelarvene er planteetere. De lager seg et hus av materialer de finner på bunnen. Disse husa gjemmer de seg i. Noen ganger prøver de å stjele husa fra hverandre. De er selv mat for vannkalv og øyestikkerlarver.

① Vannymfe – og ② øyestikkerlarvene er rovdyr og holder seg oftest på bunnen i vannet. Særlig øyestikkerlarven er så grådig at den til og med går løs på og spiser fiskeyngel.

Disse dyra trenger mye oksygen. Dersom de sitter med bakenden i overflata er det tegn på at det er lite O i vannet.

Når disse klekkes om våren, kryper de opp på strå eller pinner som stikker opp av vannet. De blir til små og store øyestikkere. Før trodde folk at de stakk mennesker og dyr i øynene. Dette er ikke sant. De er rovdyr og lever av insekter.

Puppehylsene som øyestikkerne har krøpet ut av, er lett å finne på strå i vannkanten om våren. Det er fantastisk opplevelse å få se disse flotte insektene krype ut av puppa.

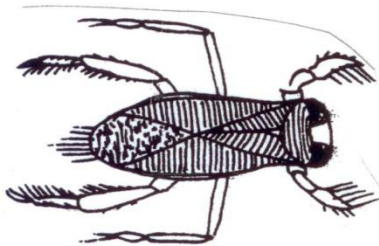
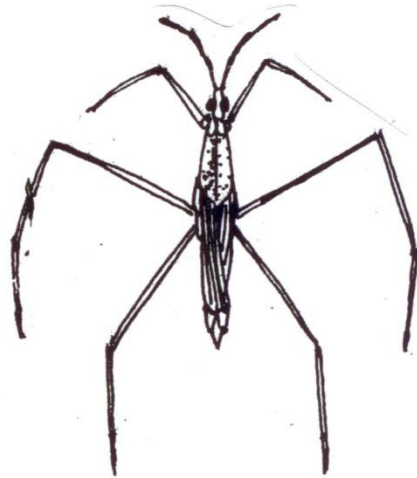
Døgnfluelarven spiser både alger og dafnier. Selv er de mat for de større rovdyra i vannet.

Døgnfluelarvene har tre lange "haler" som gjør det lettere å skille dem fra steinfluelarver som har to.

Den ferdige utklekte flua lever bare noen få timer eller dager. På denne tida rekker de å legge egg på siv og strå som stikker opp av vannet.

Skomakeren eller vannløperen er et av de første dyra vi ser i vannet. Den springer på overflatehinna.

Når vi fanger og transporterer skomakere må vi ikke putte dem i et glass med vann. Da vil de drukne. Vi kan fange dem med hov eller et tomt glass. Inne kan vi fore dem med fluer eller andre bløte innsekter. De spiser også dafnier.

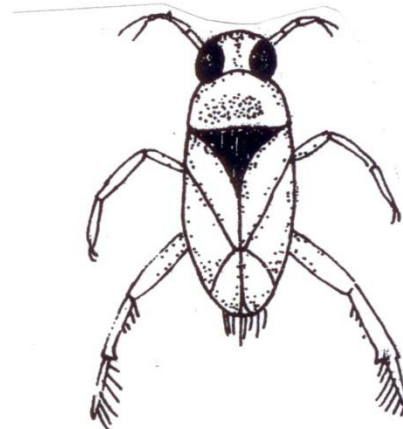
Buksvømmeren er fredelig bunndyr som leter etter alger, dafnier og smådyr i bunnslammet.

Den er mørk oppå og lys under buken. Dette er vernefargen for at den ikke skal synes godt i vannet.

Ryggsvømmeren svømmer med ryggen ned og buken opp. Den er derfor svart på buken og lys på ryggen.

For å kunne dykke lenge i vannet er den oppe på overflaten og henter luftbobler, som den tar med seg ned i vannet.

Ryggsvømmeren er et grådige rovdyr, som går løs på de fleste dyra i akvariet.

Den kan også ta småfisk.

Av vannkalver fins det mange størrelser. De er alle hurtige svømmere og spiser de fleste av smådyra i vannet.

Vannkalvlarvene er også meget grådige.

Vannkalvene kan føres med rumpetroll, meitemark eller Oppskåret fiskekjøtt.

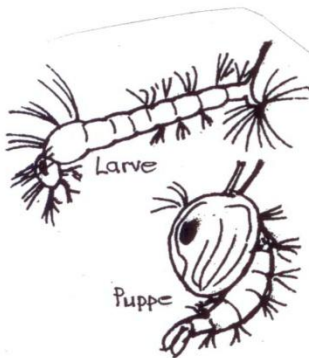

Hvirvleren holder seg i overflata og kan bare trives i et større avarium med god overflateplass. De voksne liker å finne mat på overflata (dafiner). Larvene lever på bunnen og spiser da gjerne mygglarver.

Av vannskorpioner fant vi mange. De er noen grådige rovdyr som gikk løs på de andre dyra i akvariet. Vannskorpionen puster gjennom pusterør på bakkroppen. Den svømmer dårlig og vil helst ha pinner eller stein til å krype opp på når den skal puste. Hva trenger du derfor som kan hjelpe den å trives i akvariet?

Vannskorpion

Mygglarver finner du ute i vannet. Skrap med hoven langs fjell, de sitter som oftes der. De er mat for andre dyr. Ikke alle mygglarver blir til stikkmygg.

- ① Velg et av dyra.
- ② Observer dyret i 15 min.
- ③ Notér.
- ④ Bruk nyskjerrigpermetoden for å lære mer!